

Program: Odkryć i zrozumieć przeszłość. Program nauczania historii w zakresie rozszerzonym w szkole ponadpodstawowej

Autor: Elżbieta Paprocka

Temat: Rozwój gospodarczy ziem polskich w II połowie XIX i na początku XX wieku

I. DOSTOSOWANIE ZADAŃ DO MOŻLIWOŚCI DZIECKA:

1. Zadanie: *Praca z zestawem źródeł opisowych, statystycznych i ikonograficznych.*

WSKAZANIA:

- Uczniowi z dysfunkcją wzroku należy zapewnić teksty w wersji powiększonej, materiał ikonograficzny z zastosowaniem kontrastu kolorów, materiały kserowane w bardzo dobrej jakości graficznej oraz zastosować uproszczenie tekstu, tzn. bez ozdorników, wersalików itp.

2. Zadanie: *Uczeń porównuje zmiany zachodzące w sytuacji społeczno-gospodarczej w trzech zaborach oraz charakteryzuje rozwój przemysłowy ziem polskich, z uwzględnieniem urbanizacji.*

WSKAZANIA:

- Podczas wypowiedzi ustnych należy dostosować tempo pracy do możliwości ucznia z dysfunkcją artykulacyjną poprzez: wydłużenie czasu odpowiedzi ustnej, uwzględnienie problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi, umożliwienie uzupełnienia wypowiedzi ustnej zapisem, tworzenie spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych.

II. DOSTOSOWANIE SPOSOBU REALIZACJI ZADAŃ:

1. Realizacja zadania: *Nauczyciel dzieli klasę na 6 grup. Każda z nich otrzymuje zestaw 2–3 źródeł dotyczących sytuacji gospodarczej.*

WSKAZANIA:

- Nauczyciel, dzieląc zespół klasowy, powinien uwzględnić czynniki warunkujące właściwy dobór grupy – umożliwiające integrację uczniów ze zróżnicowanym potencjałem intelektualnym i społecznym oraz zrealizowanie wspólnych celów. Powinien także zadbać o właściwą atmosferę pracy w grupach – atmosferę wsparcia sprzyjającą pokonywaniu nieśmiałości i wspólnemu dochodzeniu do wiedzy.
- Proponowana forma pracy szczególnie sprzyja aktywizacji ucznia niedostosowanego społecznie lub zagrożonego niedostosowaniem społecznym.
- Ucznia zdolnego można zaangażować do pomocy koleżeńskiej poprzez udział w *peer learningu* lub zaktywizować, powierzając mu rolę lidera grupy.

III. DOSTOSOWANIE SPOSOBU MOTYWOWANIA I OCENIANIA:

WSKAZANIA:

- Podczas dyskusji klasowej oraz działań w grupie należy motywować uczniów ze SPE do aktywności, stosując metody problemowe rozwijające umiejętność krytycznego myślenia, zachęcać do kontaktów i współdziałania w przydzielonym zespole.
- W sposobie oceniania trzeba uwzględnić fakt, że ocena pełni funkcję motywującą do pracy i wysiłku związanego ze zdobywaniem nowych wiadomości i umiejętności oraz zachęca do podejmowania kolejnych wyzwań.
- Przy ocenie ucznia ze SPE ważne jest, aby zapewnić mu przestrzeń na popełnianie błędów oraz zarezerwować czas w trakcie lekcji na omówienie i skorygowanie błędów, a także uwzględnić wysiłek włożony przez ucznia, a nie wyłącznie efekty pracy.

IV. DOSTOSOWANIE SPOSOBU KOMUNIKACJI:

WSKAZANIA:

- Nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia z dysfunkcją słuchu, a w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie.
- W praktyce zasadne jest formułowanie jasnych i krótkich poleceń oraz wypowiedzi i pytań o prostej konstrukcji.
- Zalecane jest udzielanie dodatkowych wyjaśnień oraz naprowadzanie uzupełniającymi komunikatami, a także kilkukrotne powtarzanie pytań lub instrukcji.
- Wykorzystywanie alternatywnych sposobów komunikacji z uczniami z zaburzeniami ekspresji językowej.